

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 3 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-22-2074, TAP-22-2075)(TAIS NR. 22-10037(2), 22-10036(2))

Nr.

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Bendra (esminė) pastaba:

1. Pritariame Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2022 m. liepos 27 d. rašte pateiktiems argumentams, kad Projektu Lietuvos sveikatos mokslų universitetui (toliau – Universitetas) siūlomos pavesti funkcijos nėra būdingos valstybiniam universitetui, todėl svarstyтина, ar iš esmės turėtų būti pavesta vykdyti valstybės funkcijas, kurios nėra tiesiogiai susijusios su jo veiklos tikslais. Toks pavedimas universitetams ar kitoms aukštosioms mokykloms nėra įprasta praktika Lietuvos teisės aktuose ir neturėtų tapti precedentu būsimam teisiniam reglamentavimui, juo labiau, kad jis neatitinka Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nuostatų. Šiuo atveju Universiteto statutas patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-973 „Dėl Kauno medicinos universiteto ir Lietuvos veterinarijos akademijos reorganizavimo ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statuto patvirtinimo“, o vertinimui pateiktas Projektas, kuriuo Universitetui pavedamos vykdyti papildomos funkcijos, yra aukštesnės teisinės galios, t.y. įstatymo projektas. Pažymėtina, kad įstatymas yra Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Seimo statuto nustatyta tvarka išleistas pirminis teisinis aktas, išreiškiantis įstatymo leidėjo valią ir turintis aukščiausiąją teisinę galią. Visi kiti teisės aktai turi būti priimami remiantis įstatymais ir negali jiems prieštarauti, t.y. turi būti poįstatyminiai. Poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka kompetentingo organo priimtas teisės aktas. Poįstatyminis aktas paprastai yra valdymo aktas. Juo realizuojamos įstatymo normos, tačiau toks teisės aktas negali pakeisti paties įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios savo galia konkuruotų su įstatymo normomis. Šie poįstatyminio akto ypatumai yra privalomi ir Konstitucijos 70 straipsnio antrojoje dalyje nurodytiems kitiems Seimo aktams (t.y. ir Seimo nutarimams)(Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1994 m. sausio 19 d. nutarimas). Pažymėtina, kad netgi Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatyme nėra tiesiogiai įvardinto Universiteto pavadinimo, nors, akivaizdu, kad Universitetas savo veikloje įgyvendina šio įstatymo nuostatas – vykdo veterinarijos ir gyvūnų mokslų studijų krypties studijas ir pan. Todėl siūlytina laikantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje nurodytų teisėkūros tikslingumo ir

efektyvumo principų, siūlytume Projekto tikslų siekti arba ne įstatymo lygmens priemonėmis arba kitomis (ne teisinio reglamentavimo) priemonėmis.

Kitos pastabos:

2. Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad laukinių gyvūnų gerovei ir apsaugai šio įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek to nereglamentuoja Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas. Atsižvelgiant į šių teisės aktų gana panašią teisinio reguliavimo sritį ir Projekte nurodytą pagrindinę funkciją – laukinių gyvūnų, sužeistų, esančių ne jų rūšies buveinėje ar patekusių į jiems netinkamą gyventi aplinką, sulaikytų, paimtų ir konfiskuotų gyvūnų paėmimo, laikymo, globos, gydymo, reabilitacijos, adaptacijos, išgydytų ir (ar) adaptuotų prie gyvenimo laisvėje sąlygų bei galinčių savarankiškai gyventi gyvūnų paleidimo į natūralias buveines – būtina papildyti aiškinamąjį raštą argumentais, kodėl pasirinkta rengti būtent Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimo projektą, o ne Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo projektą.

3. Siūlome apskritai atsisakyti konkrečių įstaigų pavadinimų vartojimo teisės aktuose. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 94 straipsnyje numatyta, kad Vyriausybė koordinuoja ministerijų ir kitų Vyriausybės įstaigų veiklą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 9 punkte Vyriausybei pavesta tvirtinti ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų nuostatus. Vyriausybė, įgyvendindama minėtus Konstitucijoje ir Vyriausybės įstatyme numatytus įgaliojimus, yra kompetentinga nustatyti ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų veiklos sritis ir funkcijas, spręsti su Vyriausybės ir jai atskaitingų įstaigų veiklos organizavimu susijusius klausimus. Siekiant užtikrinti tinkamą Konstitucijos 94 straipsnio 3 punkte įtvirtintų Vyriausybės įgaliojimų koordinuoti ministerijų ir kitų Vyriausybės įstaigų veiklą įgyvendinimą, taip pat Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 ir 9 punktų realizavimą, paprastai (t. y. išskyrus išimtinius, pagrįstus atvejus) įstatymuose neturėtų būti dėstomos ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų veiklos funkcijos. Praktikoje dažnai iškyla sunkumų tokioms įstatymuose numatytoms įstaigoms keičiant įstaigos teisinę formą, statusą ar pavadinimą, kai kartu būtina keisti susijusius įstatymus – procesas užtrunka ir sprendimai yra priimami lėtai. Tai neatitinka teisės aktų hierarchijos, teisėkūros ekonomiškumo ir proporcingumo principų, todėl siūlytina visus argumentus, kodėl tai turėtų būti viena ar kita konkreti institucija, išdėstyti aiškinamajame rašte, o ne Projekte.

4. Atkreipiame dėmesį, kad Projektas neatitinka Projekto lyginamojo varianto. Projekte įstatymo įsigaliojimas nurodytas 2023 m. sausio 1 d., o įgyvendinamieji teisės aktai turės būti priimti iki 2023 m. gruodžio 31 d. Pažymėtina, kad ši nuostata neatitinka teisėkūros sistemiškumo principo, reiškiančio, kad įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojūtų kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.

5. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad Laukinių gyvūnų globos centras pradės veiklą 2023 m. pabaigoje (2023 m. spalio mėn. arba anksčiau), tačiau Projekto įsigaliojimo terminas numatytas 2023 m. sausio 1 d. (ši data, atsižvelgiant į teisėkūros procesus, yra mažai tikėtina, juo labiau, kad Vyriausybės nutarimo projekte nėra prašoma Projektą svarstyti skubos tvarka). Siūlytume, įvertinus visas aplinkybes, numatyti vėlesnę įsigaliojimo datą, siekiant tinkamai pasiruošti naujam teisiniui reguliavimui.

6. Siekiant visiško teisinio aiškumo, siūlome patikslinti Vyriausybės nutarimo 2 punktą dėl įgaliojimų, nurodant visų įtrauktų asmenų tikslias užimamas pareigas (nurodant, kurios srities viceministrai jie yra).

7. Atkreipiame dėmesį, kad rašte, kuriuo Projektas teikiamas išvadai gauti, nurodyta, kad suinteresuotųjų institucijų pastabos buvo vertintos ir ne į visas pastabas atsižvelgta (arba atsižvelgta iš dalies), tačiau kartu su Projektu nėra pateikta derinimo pažyma pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 34 punktą.

Teisės grupės patarėja

Renata Adomaitytė-Šliogerienė